



Brüsszel, 2023.6.29.
COM(2023) 356 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE A TANÁCSNAK ÉS AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK

Első kétéves jelentés a kutatás és innováció globális megközelítésének megvalósításáról

1. BEVEZETÉS

A fokozott geopolitikai feszültségekkel és a világ ellátási láncainak ebből eredő megnövekedett széttagozottságával jellemezhető globális környezetben az Európai Unió azzal a kihívással néz szembe, hogy diverzifikálnia és helyettesítenie kell a kritikus fontosságú nyersanyagok és a tiszta energia ellátási forrásait. Emellett a megbízható partnerekkel szorosan együttműködve meg kell erősítenie saját technológiai szuverenitási kapacitását, hogy biztosítsa nyitott stratégiai autonómiáját.

A zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari terv¹ értelmében a következő évtizedben jelentősen növelni kell a nulla nettó kibocsátású termékek technológiai fejlesztését, gyártását és telepítését, valamint az energiaellátást. Európa vezető szerepet tölt be az innovációban, és világszínvonalat képviselő tudósokkal és kutatókkal rendelkezik. Ezekre az erősségekre építve a Bizottság – nyitott, de határozott megközelítést alkalmazva – együttműködik különböző partnerekkel a nulla nettó kibocsátású technológiák kifejlesztésében és bevezetésében.

A kutatás és az innováció globális megközelítéséről szóló közleményében² a Bizottság stratégiát terjesztett elő a nyitottságon, valamint az alapvető jogok és értékek tiszteletben tartásán alapuló nemzetközi K+I együttműködés elmélyítésére. A Tanács egyenlő versenyfeltételekre és kiegyensúlyozott, kölcsönös nyitottságra³ törekedve megerősítette az EU elkötelezettségét a nemzetközi K+I együttműködés nyitottsága mellett, míg az Európai Parlament hangsúlyozta, hogy szabályokon alapuló többoldalú együttműködést kell kialakítani, amelyben a K+I-re kulcsszerep hárul⁴.

A globális megközelítésről szóló közlemény végrehajtása az egyes országokkal folytatott kétoldalú együttműködés modulálása révén, a kölcsönös nyitottság és az egyenlő versenyfeltételek biztosításával történik. A globális megközelítésről szóló közlemény ugyanakkor a többoldalú partnerségeket is támogatja abban, hogy új megoldásokat találjanak a globális kihívásokra, és növeljék az EU rezilienciáját. Alapvető fontosságú a „Global Gateway”⁵ elnevezésű uniós stratégia szempontjából, amely a digitalizáció, az éghajlat és az energia, a közlekedés, az egészségügy, az oktatás és a kutatás területén történő beruházás fellendítésére irányul világszerte.

Ez az első kétéves jelentés, amely számba veszi a globális megközelítésről szóló közlemény célkitűzéseinek megvalósítása terén elért eredményeket. Pillanatképet ad az Unió szerepéről a tematikus területeken folytatott nemzetközi K+I együttműködésben. Foglalkozik továbbá a tudománydiplomáciával annak érdekében, hogy a K+I-re vonatkozó globális megközelítés még jobban beépüljön az EU kül- és biztonságpolitikájába⁶.

¹ COM(2023) 62 final.

² COM(2021) 252 final.

³ A Tanács következtetései a kutatás és innováció globális megközelítéséről, 2021. 09. 28., 12301/21. sz. dokumentum.

⁴ Állásfoglalás a kutatás és innováció globális megközelítéséről, 2022. április 6., 2021/3001(RSP).

⁵ Közös közlemény az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak, a Régiók Bizottságának és az Európai Beruházási Banknak – A „Global Gateway”, JOIN(2021) 30 final.

⁶ Lásd a kutatással és innovációval kapcsolatos globális megközelítésről szóló tanácsi következtetések 34. pontját.

2. A NEMZETKÖZI NYITOTTSÁG ÉS AZ ALAPVETŐ ÉRTÉKEK IRÁNTI UNIÓS ELKÖTELEZETTSÉG MEGERŐSÍTÉSE A KUTATÁS ÉS INNOVÁCIÓ TERÉN

Az EU kidolgozta a **K+I közös elveit és értékeit**, továbbá **többoldalú párbeszédet indított a partnerországokkal és a nemzetközi fórumokkal** a nemzetközi K+I együttműködés értékeiről és elveiről.

Az EU megerősítette elkötelezettségét amellyel, hogy jó példával járjon elől a nemzetközi K+I együttműködés **nyitottságának megőrzése** érdekében, és szükség esetén korlátozó intézkedéseket vezessen be. Sikeresen végrehajtotta a **harmadik országoknak a Horizont Európa keretprogramhoz való társulására** vonatkozó új rendelkezéseket.

2.1. A nemzetközi K+I együttműködés értékei és elvei

A globális megközelítésről szóló közlemény kijelenti, hogy a nemzetközi K+I együttműködés alapjául szolgáló alapvető értékeket és elveket többoldalú párbeszéd keretében kell megvitatni a nemzetközi partnerekkel. Ezt a megközelítést a Tanács három, a K+I-vel kapcsolatos tanácsi következtetésben⁷, valamint a kutatás és innováció terén folytatott nemzetközi együttműködésről szóló marseille-i nyilatkozatban⁸ is jóváhagyta. A Bizottság 2022. július 8-án virtuális formában rendezte meg a **többoldalú párbeszéd alapító ülését**, amelyen 46 ország⁹, valamint több nemzetközi szervezet és az érdekelt felek európai szervezetei vettek részt.

A párbeszédet a K+I értékeire és elveire¹⁰ összpontosító **munkaértekezletek keretében hajtják végre**, amelyek célja a közös terminológia megvitatása, a gyakorlati végrehajtással kapcsolatos tapasztalatok megosztása és a bevált gyakorlatok azonosítása. A megbeszélések számba veszik és kiindulási alapként tekintik az európai kutatási és innovációs paktumot¹¹, és olyan nemzetközi fórumokon zajlanak, mint a G7, a G20, a Globális Kutatási Tanács, az OECD és az UNESCO. A munkaértekezletek eredményeit a 2023-ban megrendezésre kerülő áttekintő értekezleteken, valamint 2024-ben egy miniszteri rendezvényen szilárdítják meg a többoldalú párbeszédben részt vevő országok és szervezetek képviselőinek részvételével.

Az EU a **tudományos élet szabadságának** védelmében is különösen aktív szerepet játszott, főképpen a Horizont Európa égisze alatt a Marie Skłodowska-Curie-cselekvéseken keresztül finanszírozott Inspireurope+ projekt révén. A projekt célja, hogy elősegítse a transznacionális együttműködést azáltal, hogy megerősíti és terjeszti a bevált gyakorlatokat a veszélyben lévő

⁷ A Tanács következtetései a kutatás és innováció globális megközelítéséről, 2021. 09. 28., 12301/21. sz. dokumentum; az Európai Kutatási Térség (EKT) jövőbeli irányításáról, 2021. 11. 26., 14308/21. sz. dokumentum; valamint a kutatás és innováció terén folytatott nemzetközi együttműködés elveiről és értékeiről, 2022. 06. 10., 10125/22. sz. dokumentum.

⁸ A Tanács francia elnöksége alatt szervezett, a K+I-re vonatkozó globális megközelítésről szóló marseille-i konferenciára 2021. március 8-án került sor. Ennek eredménye a [K+I terén folytatott nemzetközi együttműködésről szóló elnökségi nyilatkozat](#) elfogadása.

⁹ Ezek a uniós tagállamok, a Horizont Európa keretprogramhoz társult országok és az EU-val tudományos és technológiai együttműködési megállapodást kötött országok.

¹⁰ Ezek a Tanács 2022. június 10-i következtetéseiben (10125/22. sz. dokumentum) meghatározott értékek és elvek. A munkaértekezleteket a tagállamokkal és/vagy nemzetközi partnerekkel és érdekelt szervezetekkel közösen tervezik és szervezik meg, szoros együttműködésben az EKT-fórum globális megközelítéssel foglalkozó alcsoportjával.

¹¹ A Tanács (EU) 2021/2122 ajánlása (2021. november 26.) az európai kutatási és innovációs paktumról.

kutatók támogatása terén, például a Covid19-világjárvány következményei, Afganisztánban a de facto tálib rezsim részéről való erőszakos hatalomátvétel, az oroszországi belső elnyomás, illetve az Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborújával szembeni ellenállásnak tulajdonítható, Oroszországból történő erőszakos kitoloncolás miatt¹².

Az EU nemzetközi együttműködési kezdeményezések, például az európai nyílt tudományosadat-felhő révén vezető szerepet tölt be a **nyílt tudománnyal** kapcsolatos gyakorlatok előmozdításában és elfogadásában. Az európai nyílt tudományosadat-felhő kezdeményezés biregionális és kétoldalú együttműködést is folytat, például az afrikai nyílt tudományos platformmal való lehetséges kapcsolatok feltárásában. Az EU azáltal is hozzájárul a nyílt tudománnyal kapcsolatos nemzetközi összehangolási tevékenységhez és együttműködéshez, hogy társelnöki szerepet tölt be az e célra létrehozott G7-munkacsoportban. A jövőben is szükség van a szakpolitikák, szabályok és intézkedések további nemzetközi összehangolására a tudományos ismeretek és a kutatási adatok nyílt megosztása, valamint a kutatásértékelés változásait vezérlő elvek érdekében, például a kutatásértékelés előmozdítását célzó koalíció keretében.

A **tudománydiplomáciának**¹³ manapság egyre nagyobb szerep jut számos tényező miatt, mint például: a globális kihívások növekvő összetettsége, a globális közjavakra nehezedő nyomás, az újonnan megjelenő technológiák hatása, a globális biztonsági környezet, különösen Oroszország Ukrajna ellen indított agressziós háborúja, valamint az EU nyitott stratégiai autonómiájára és technológiai szuverenitására való törekvés. **Az EU-ban a tudományos diplomácia terén tett erőfeszítések továbbra is nagyrészt összehangolatlanok, hiányoznak a szinergiák és az egész EU-ra kiterjedő megközelítések**¹⁴. Az ilyen hiányosságok sebezhetőséghez vezetnek a gyorsan változó geopolitikai, tudományos és technológiai környezetben, mivel más nemzetközi szereplők sokkal célzottabban alkalmazzák a tudománydiplomáciát.

A Tanács továbbá felkérte a Bizottságot és az Európai Külügyi Szolgálatot, hogy a globális megközelítésről és az Európai Kutatási Térség (EKT) jövőbeli irányításáról szóló következtetéseikben dolgozzanak ki egy európai tudománydiplomáciai menetrendet. Az EKT-fórum globális megközelítéssel foglalkozó alcsoportjában és az érdekelt felek különböző csoportjaival folytatott megbeszélések alapján négy tudománydiplomáciai pillér alakult ki¹⁵, és ezek alapján folytatódnak a megbeszélések – az uniós intézményeken belül és az érdekelt felekkel egyaránt.

2.2. A Horizont Európa nemzetközi dimenziója és társulási politikája

¹² További információk: [Inspireurope+](#).

¹³ A tudománydiplomácia itt a tudomány, a tudományos bizonyítékok és a tudományos együttműködés közvetlen vagy közvetett felhasználását jelenti diplomáciai célok előmozdítása érdekében. Kiterjed a természettudományokra, a technológiára, a műszaki tudományokra és a matematikára, valamint a társadalom- és bölcsészettudományokra is.

¹⁴ Az uniós tudománydiplomácia eszközei, Luxembourg: az Európai Unió Kiadóhivatala, 2017.

¹⁵ A tudománydiplomácia alkalmazása a geopolitikai kihívások kezelésére egy széttagolt, többpólusú világban; az európai diplomácia stratégiaibbá, hatékonyabbá és ellenállóbbá tétele tudományos bizonyítékok és előrejelzések révén; a tudománydiplomácia megerősítése az EU-ban és a tagállamok küldöttségeiben és nagykövetségein, a globális tudománydiplomácia támogatása; kapacitásépítés az európai tudománydiplomácia számára.

A nemzetközi K+I együttműködés elengedhetetlen a tehetségekhez, a tudáshoz, az infrastruktúrákhoz és a piacokhoz való globális hozzáférés biztosításához, a globális kihívások hatékony kezeléséhez és a globális kötelezettségvállalások teljesítéséhez. Az EU a K+I nemzetközivé válásának egyik fő katalizátora, mivel a Horizont Európa – az EU kutatási és innovációs keretprogramja – vezető kutatókat, innovátorokat és tudásintenzív vállalatokat vonz¹⁶.

A világ felé való nyitottság a Horizont Európa védjegye. Az együttműködésen alapuló projektekben a világ minden tájáról származó partnerek részt vehetnek. Néhány eset kivételével az alacsony és közepes jövedelmű országokból származó partnerek automatikusan jogosultak az uniós finanszírozásra, míg az iparosodott országoktól általában elvárják, hogy saját finanszírozást biztosítsanak a projektekhez.

A Horizont Európa első két kétéves munkaprogramjában (2021–2022 és 2023–2024) az együttműködésen alapuló kutatási témák mintegy 21 %-a aktívan ösztönözte a nemzetközi együttműködést. Az Afrikával és a dél-mediterrán országokkal folytatott együttműködést célzó konkrét kezdeményezések is indultak. A Marie Skłodowska-Curie-cselekvések a Horizont Európa legnemzetközibb alkotóelemei¹⁷, és elengedhetetlenek a K+I szervezetek közötti nemzetközi partnerségek létrehozásához. A Marie Skłodowska-Curie-cselekvések posztdoktori ösztöndíjai keretében kiválasztott egyéni kutatók 38 %-a az EU-n kívülről származik¹⁸. A Horizont Európa küldetése – amelyek többek között az ENSZ fenntartható fejlődési céljaihoz kapcsolódnak – erős nemzetközi dimenzióval rendelkeznek¹⁹ (lásd a 4. szakaszt).

A Horizont Európa keretében az EU továbbra is finanszírozza a kutatási infrastruktúrákhoz – többek között a Bizottság Közös Kutatóközpontja által működtetett infrastruktúrákhoz²⁰ – való transznacionális hozzáférést a harmadik országbeli felhasználók számára. Az EU népszerűsíti a nemzetközi hozzáférésű programokat a globális kutatási infrastruktúrákkal foglalkozó magas rangú tisztviselőkből álló G7-csoporton belül²¹. 2022-ben a Bizottság és a tagállamok támogatták a Brnói Nyilatkozatot²², amelynek célja a kutatási infrastruktúrák globális ökoszisztémájának előmozdítása.

¹⁶ Európai Bizottság: A Horizont Európa kutatási és innovációs keretprogram létrehozásáról, valamint részvételi és terjesztési szabályainak megállapításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatot kísérő hatásvizsgálat, SWD(2018) 307.

¹⁷ A Marie Skłodowska-Curie-cselekvések adják a harmadik országbeli szervezetek Horizont Európában való részvétele mintegy 50 %-át. Számos ország esetében a Horizont Európa projekteiben való teljes részvétel több mint 50 %-a Marie Skłodowska-Curie-cselekvéseken keresztül valósul meg: USA (77,5 %); Argentína (76,5 %), Indonézia, Szingapúr, Új-Zéland (75 %); Japán (66,7 %); Ausztrália (62,2 %); Chile (57,1 %); Kanada (54,1 %).

¹⁸ Ez a Horizont Európa első adatain alapul. Emellett a Bizottság célzott fellépést indított a Marie Skłodowska-Curie-cselekvések ([MSCAdvocacy](#)) keretében folytatott nemzetközi együttműködés előmozdítása érdekében, felméri például a kutatók képzésével és mobilitásával kapcsolatos együttműködés keretfeltételeit azon országokkal, amelyek kétoldalú tudományos és technológiai együttműködési megállapodást kötöttek az EU-val.

¹⁹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/695 rendelete (2021. április 28.) a Horizont Európa kutatási és innovációs keretprogram létrehozásáról, valamint részvételi és terjesztési szabályainak megállapításáról, továbbá az 1290/2013/EU és az 1291/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről, lásd a 8. cikket.

²⁰ Lásd: [Nyílt hozzáférés a Közös Kutatóközpont kutatási infrastruktúrájához \(europa.eu\)](#).

²¹ [GSO – a globális kutatási infrastruktúrákkal foglalkozó vezető tisztviselők csoportja \(gsogri.org\)](#).

²² [Brnói Nyilatkozat a kutatási infrastruktúrák globális ökoszisztémájának előmozdításáról \(icri2022.cz\)](#).

Míg a korábbi keretprogramok nyitva álltak az Európai Unióval szomszédos országok társulása előtt, a Horizont Európa első alkalommal kínál lehetőséget a világ bármely részén található, jó tudományos, technológiai és innovációs kapacitással rendelkező²³ és az EU-val közös értékeket valló harmadik országok társulására. Új-Zéland az első olyan, nem az EU közvetlen közelében található ország, amellyel 2022 decemberében lezárultak a társulási tárgyalások. Kanadával folyamatban vannak a tárgyalások, és a 2023. májusi EU–Korea csúcstalálkozón azt is bejelentették, hogy megkezdődnek a tárgyalások a Koreai Köztársasággal. A Japánnal való tárgyalások esetleges elindítása is megfontolás tárgyát képezi.

A Horizont Európa megerősíti annak lehetőségét, hogy az EU szomszédságában az Európai Szabadkereskedelmi Társuláshoz (EFTA) tartozó, az Európai Gazdasági Térségben tagsággal rendelkező harmadik országok, a csatlakozó, a tagjelölt és a potenciális tagjelölt országok, valamint az európai szomszédságpolitikában részt vevő országok részt vegyenek a programban. Eddig 16 ország csatlakozott a programhoz: Albánia, Bosznia-Hercegovina, Észak-Macedónia, a Feröer szigetek, Grúzia, Izland, Izrael, Koszovó*, Moldovai Köztársaság, Montenegró, Norvégia, Örményország, Szerbia, Tunézia, Törökország és Ukrajna²⁴. Az EU folytatja az Egyesült Királysággal való társulási folyamat lezárására irányuló munkát, Marokkóval pedig folyamatban vannak a hivatalos tárgyalások.

3. A K+I-RE VONATKOZÓ GLOBÁLIS UNIÓS MEGKÖZELÍTÉS EGYENSÚLYÁNAK HELYREÁLLÍTÁSA: ÚTON AZ EGYENLŐ VERSENYFELTÉTELEK ÉS A VISZONOSSÁG FELE

Az EU közös kötelezettségvállalásokat határozott meg kiemelt partnereivel, például az Amerikai Egyesült Államokkal (USA), Kanadával, Japánnal, Indiával, a dél-mediterrán országokkal és az Afrikai Unióval az egyenlő versenyfeltételek biztosítását és a közös értékek előmozdítását célzó keretfeltételek megvalósítása érdekében (további részletekért lásd az alábbi 5. szakaszt).

A Bizottság az EU stratégiai eszközeinek, érdekeinek, autonómiájának vagy biztonságának védelme érdekében alkalmazta a Horizont Európáról szóló rendelet²⁵ 22. cikkének (5) és (6) bekezdését. Iránymutatásokat dolgozott ki a külföldi beavatkozásról, a tudás valorizációjára vonatkozó vezérelvekről, a szellemi javak kezelésére vonatkozó gyakorlati kódexről, valamint a szabványosításról szóló gyakorlati kódexről²⁶.

A Covid19-világjárvány és a gyorsan változó geopolitikai helyzet rávilágított arra, hogy az EU számos stratégiai ágazatban fennálló függőségeihez súlyos kockázatok társulnak²⁷. Ezért figyelmet kell fordítani arra, hogy a technológiai kapacitás hogyan oszlik meg a főbb

²³ Lásd a Horizont Európa létrehozásáról szóló, 2021. április 28-i (EU) 2021/695 rendelet 16. cikke (1) bekezdésének d) pontjában meghatározott kritériumokat.

* Ez a megnevezés nem érinti a jogállással kapcsolatos álláspontokat, továbbá összhangban van az ENSZ BT 1244. határozatával és a Nemzetközi Bíróságnak a koszovói függetlenségi nyilatkozatról szóló véleményével.

²⁴ Ukrajna az Euratom kutatási és képzési programjához is társult.

²⁵ Az Európai horizont létrehozásáról szóló, 2021. április 28-i (EU) 2021/695 rendelet.

²⁶ A Bizottság (EU) 2023/498 ajánlása (2023. március 1.) az Európai Kutatási Térségen belüli szabványosítás gyakorlati kódexéről és a Bizottság (EU) 2023/499 ajánlása (2023. március 1.) az Európai Kutatási Térségen belüli tudáshasznosításra irányuló, a szellemi javak kezelésére vonatkozó gyakorlati kódexről.

²⁷ Lásd például: [EU research and innovation and the invasion of Ukraine: Main channels of impact \(Uniók kutatás és innováció, valamint Ukrajna megszállása: A hatás fő csatornái\)](https://europe.eu/en/research-and-innovation-and-the-invasion-of-ukraine-main-channels-of-impact) (europa.eu).

gazdasági szereplők között²⁸. A **technológiai szuverenitás** egyaránt megköveteli a kritikus technológiák kiépítéséhez, működtetéséhez és megértéséhez szükséges tudományos ismereteket, valamint a technológiáknak a laboratóriumból a piacra történő átviteléhez szükséges alkatrészekhez és anyagokhoz való hozzáférést²⁹.

A Horizont Európáról szóló rendelet 22. cikkének (5) bekezdése a munkaprogramban meghatározottak szerint **lehetővé teszi a részvétel korlátozását** a tagállamokban vagy meghatározott társult vagy egyéb harmadik országokban letelepedett jogalanyokra az EU stratégiai eszközeinek, érdekeinek, autonómiájának vagy biztonságának védelme érdekében. A támogatható országokban letelepedett, de közvetlenül vagy közvetve egy nem támogatható ország vagy egy nem támogatható országban letelepedett szervezet ellenőrzése alatt álló szervezetekre is korlátozások alkalmazhatók. A részvételt a 22. cikk (5) bekezdése alapján a 2021–2022-es munkaprogram 49 témakörében és a 2023–24-es munkaprogram 31 témakörében korlátozták, ez e munkaprogramok költségvetésének 4 %-át, illetve 3,5 %-át érintette³⁰. A 22. cikk (5) bekezdésének rendelkezéseit a **kvantumkutatással**, az **űr kutatással** és a **kritikus fontosságú nyersanyagokkal** kapcsolatos témákban alkalmazták. A 22. cikk (5) bekezdésének alkalmazása kivételes és kellően indokolt.

Adott és kellően indokolt esetben a Horizont Európáról szóló rendelet 22. cikkének (6) bekezdése lehetővé teszi **további támogathatósági kritériumok** beillesztését a konkrét szakpolitikai követelmények vagy a tevékenység jellegének és célkitűzéseinek figyelembevételére érdekében. A Bizottság felhasználta ezt a cikket olyan harmadik országok esetében, ahol úgy ítélték meg, hogy a K+I együttműködés terén nem állnak fenn az egyenlő versenyfeltételeket biztosító keretfeltételek.

Annak érdekében, hogy a Horizont Európa keretében végrehajtott tevékenységek megfeleljenek a Horizont Európáról szóló rendelet 20. cikkének (1) bekezdése szerinti alkalmazandó biztonsági szabályoknak, a Bizottság **biztonsági ellenőrzési eljárást** hajtott végre a nemzeti biztonsági korlátozások hatálya alá tartozó érzékeny vagy minősített információkat, illetve anyagokat érintő projektek esetében. Az aktuális geopolitikai helyzet következtében a Horizont Európa egészét tekintve egyre nagyobb igény mutatkozott a projektek biztonsági ellenőrzési eljárása iránt.

A Bizottság iránymutatást tett közzé a **külföldi K+I beavatkozás kezeléséről**³¹. Ez a dokumentum felvázolja az uniós felsőoktatási intézményeknek és a kutatást végző szervezeteknek a tudományos élet szabadsága, integritása és intézményi autonómiája, valamint kutatási eredményeik és eszközeik megőrzésében való támogatására vonatkozó

²⁸ Crespi, F., Caravella, S., Menghini, M., & Salvatori, C. (2021). European Technological Sovereignty: An emerging framework for policy strategy (Európai technológiai szuverenitás: a politikai stratégia kialakulóban lévő kerete). *Intereconomics*, 56. cikk, (6) bekezdés, 348–354. o.

²⁹ Edler, J., Blind, K., & Frietsch, R. (2020). Technological Sovereignty: From Demand to Concept (Technológiai szuverenitás: a kereslettől a koncepcióig). Elérhető a következő címen: <https://www.isi.fraunhofer.de/en/presse/2020/presseinfo-11-Technologiesouveraenitaet.html>

³⁰ Ezen túlmenően az Európai Nagy Teljesítményű Számítástechnika Közös Vállalkozás (EuroHPC) a 22. cikk (5) bekezdését a 2023. évi munkaprogramjában egy intézkedés kapcsán, a 2022. évi munkaprogramjában egy fellépés kapcsán, a 2021. évi munkaprogramjában pedig két intézkedés keretében alkalmazta.

³¹ Európai Bizottság, A külföldi beavatkozás elleni küzdelem a K+I területén, 2022. január 14. Ez az EU Kínával kapcsolatos tudáshálózata tevékenységének részét is képezi.

bevált gyakorlatokat. A G7-ek SIGRE munkacsoportjában³² a Bizottság a hasonlóan gondolkodó partnerekkel együtt közös kutatásbiztonsági elveket dolgozott ki.

A tudásból létrehozható érték növelése érdekében a Tanács ajánlást fogadott el **a tudás hasznosítására vonatkozó vezérelvekről**³³. A tudományos közösség tudatossága a szellemi javak kezelésével kapcsolatban – beleértve a szellemitulajdon-jogokat is – szükséges az ismeretek hatékony felhasználásának és alkalmazásának előmozdításához, valamint a szellemitulajdon-joggal védett eszközökhöz való hozzáférés és megosztás megkönnyítéséhez. A globális szabványokkal kapcsolatos együttműködés javítása érdekében a Bizottság fokozott koordinációt folytathat a hasonlóan gondolkodó partnerekkel **a szellemi javak kezelésére vonatkozó gyakorlati kódexre és a szabványosítás gyakorlati kódexére** vonatkozó bizottsági ajánlások alapján³⁴.

4. A GLOBÁLIS ERŐFESZÍTÉSEK ÖSSZEFOGÁSA A GLOBÁLIS KIHÍVÁSOK EGYÜTTES KEZELÉSE ÉRDEKÉBEN

4.1. Élen járva a méltányos zöld átállásra irányuló globális erőfeszítésekben

Az EU a biológiai sokféleségről szóló, 2022. december 18-i ENSZ-konferencián (COP 15) hozzájárult **a biológiai sokféleségről szóló Kunming-Montreal megállapodás**, valamint a nemzeti joghatóságon kívül eső területek tengeri biológiai sokféleségéről szóló, 2023. március 4-i kormányközi konferencián az ENSZ nyílt tengeri szerződéséről szóló megállapodás elfogadásához. Aláírta az **Atlanti-óceán egészére kiterjedő kutatási és innovációs szövetség nyilatkozatát** az Atlanti-óceánon folytatott óceánkutatói együttműködés előmozdításáról, valamint az **Északi-sarkvidékkel foglalkozó tudományos miniszteri találkozó harmadik együttes nyilatkozatát** az Északi-sarkvidék kutatásának további támogatása érdekében. Az **Innovációs küldetésben** való részvételét is megerősítette; és folytatta vezető szerepének előmozdítását a **K+I többoldalú együttműködésének** támogatásában azzal a céllal, hogy tudományosan megalapozott megoldásokat lehessen találni a fenntartható föld-, óceán- és talajgazdálkodásra, a mezőgazdasági és élelmiszerrendszerekre, az erőforrás-hatékonyságra és a körforgásos gazdaságra, a bioökonómiára, az éghajlatra, az erdőgazdálkodásra és a biológiai sokféleségre vonatkozó szakpolitikákra, valamint a Föld-megfigyelésre vonatkozóan.

A Bizottság egy nemzetközi tudásmenedzsment-platformot is létrehozott, hogy megossza az **új európai Bauhaus kezdeményezés** keretében a szabványokkal, az iránymutatásokkal és a finanszírozási lehetőségekkel kapcsolatos információkat.

Az **európai zöld megállapodás megvalósítása** érdekében a további tudományos előrelépés döntő fontosságú a természeti tőke védelme és helyreállítása, a gazdaság és az ipar vegyi anyagokkal és tervezésüknel fogva biztonságos és fenntartható egyéb anyagokkal való dekarbonizációja, a szennyezés megelőzése és csökkentése, az infrastruktúránk korszerűsítése és rezilienciájának növelése, a közegészség és a jóllét védelme, valamint a fenntartható

³² A G7-ek globális kutatási ökoszisztéma biztonságával és integritásával foglalkozó munkacsoportja, a kutatásbiztonságra és a kutatási integritásra vonatkozó közös értékek és elvek, 2022. június.

³³ A Tanács (EU) 2022/2415 ajánlása (2022. december 2.) a tudás hasznosítására vonatkozó vezérelvekről

³⁴ Például a szerkezeti tervezésre vonatkozó Eurocodes-szabványokkal kapcsolatos nemzetközi együttműködés lehetővé teszi a szabályozási kapacitás és az infrastruktúra minőségének javítását.

élelmiszer- és vízrendszerek kialakítása terén. A méltányos, zöld és inkluzív átállás előmozdítására irányuló erőfeszítései részeként, valamint a **Global Gateway stratégiával**³⁵ és más nemzetközi kötelezettségvállalásokkal összhangban az EU egyúttal támogatta a partnerországokat a környezeti adatokhoz való hozzáférésben, továbbá az elért eredmények nyomán követésében és jelentésében a tudás és a kapacitások megerősítését, valamint a tudományos-szakpolitikai kapcsolódási pontok megerősítését célzó kezdeményezések keretében.

A nemzetközi óceánpolitikai irányításról szóló közös közlemény³⁶ hangsúlyozta, hogy az óceánok védelme és fenntartható kezelése érdekében bővíteni kell az óceánokkal kapcsolatos ismereteket. E célt szem előtt tartva a Bizottság politikai nyilatkozatot írt alá az EU nevében Argentínával, Brazíliával, Kanadával, a Zöld-foki-szigetekkel, Marokkóval, Dél-Afrikával és az USA-val **az Atlanti-óceán egészére kiterjedő kutatási és innovációs szövetség létrehozásáról**³⁷. A Horizont Európa **óceánok és vizek helyreállítására irányuló küldetése** nemzetközi hatályát tükrözve nemzetközi együttműködési tevékenységekre kerül sor a küldetés atlanti-sarkvidéki világítótornyával és földközi-tengeri világítótornyával, valamint a fekete-tengeri partnerországokkal.

Az **Innovációs küldetés**³⁸ keretében a Bizottság az európai zöld megállapodással összhangban előmozdította a tiszta energiára való átállás felgyorsítását. A tiszta hidrogénnel kapcsolatos küldetés társvezetésével a Bizottság növelni kívánja a tiszta hidrogén költségversenyképességét azáltal, hogy 2030-ig világszerte legalább 100 hidrogénvölgyet fejleszt ki a végponttól végpontig terjedő költségek csökkentése révén. A Horizont Európa „Klímasemleges és intelligens városok” küldetésének támogatásával a Bizottság a városi átállással kapcsolatos küldetés társvezetői szerepét is betölti. A küldetés célja, hogy világszerte 300 várossal működjön együtt nulla nettó jövőképük megerősítése, fellépéseik léptékének fokozása és a végrehajtás felgyorsítása érdekében.

Multilaterális szinten a Bizottság **bizonyítékokon alapuló támogatást nyújtott a szakpolitikai döntéshozatalhoz**, kialakította a napirendeket, és számos szervezet munkájához hozzájárult, ideértve a következőket: a Föld-megfigyelési csoport – az európai Föld-megfigyelési eszközök (például a Kopernikusz) hatékonyabb kihasználása; a Nemzetközi Bioökonómiai Fórum és más többoldalú együttműködési fórumok – bioökonómia; az Éghajlatváltozási Kormányközi Testület– éghajlattudomány; a biológiai sokféleséggel és az ökoszisztéma-szolgáltatásokkal foglalkozó kormányközi tudánypolitikai platform, valamint a biológiai sokféleségről szóló ENSZ-egyezmény³⁹ – biológiai sokféleség; a Nemzetközi Erőforrás Testület és a körforgásos gazdasággal és

³⁵ Közös közlemény az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak, a Régiók Bizottságának és az Európai Beruházási Banknak – A „Global Gateway”, JOIN(2021) 30 final.

³⁶ Közös közlemény az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A fenntartható kék bolygó felé vezető út kijelölése – Közös közlemény az EU nemzetközi óceánpolitikai irányítási menetrendjéről, JOIN(2022) 28 final.

³⁷ [SKM_80822071310280 \(allatlantic2022.com\)](https://skm.80822071310280.allatlantic2022.com).

³⁸ Az Innovációs küldetés egy kulcsfontosságú nemzetközi fórum, amely az energetikai innovációs közfinanszírozás 90 %-áért felelős országokat tömöríti.

³⁹ A Bizottság egy globális tudástámogatási szolgálat létrehozását is támogatni fogja.

erőforrás-hatékonyan foglalkozó globális szövetség⁴⁰; az ENSZ élelmiszerrendszerekkel kapcsolatos kezdeményezése; valamint az ENSZ globális talajügyi partnersége a Horizont Európa „Európai talajvédelmi megállapodás” elnevezésű küldetésén keresztül.

Az **új európai Bauhaus** keretében a Bizottság nemzetközi tudásmenedzsment-platformot hozott létre a szabványokkal, iránymutatásokkal és finanszírozási lehetőségekkel kapcsolatos információk megosztására annak érdekében, hogy integráljon bizonyos dimenziókat – a fenntarthatóságot, az inkluzivitást és az esztétikumot / az emberek minőségérzetét – az épületekbe és a közterekbe. Bizonyos kezdeményezések harmadik országok jogalanyai előtt is nyitva állnak, eltérő részvételi feltételek mellett: az új európai Bauhaus közösség, az új európai Bauhaus-labor, az új európai Bauhaus-díjak és az új európai Bauhaus finanszírozási lehetőségei az uniós programok keretében⁴¹.

4.2. A digitális átállás előmozdítása

Az EU megerősítette a közös kutatási tevékenységeket, különösen a **kulcsfontosságú digitális technológiák**, valamint az **intelligens hálózatok és szolgáltatások** terén, többek között a közös vállalkozásokat a Horizont Európa keretében létrehozó egységes alapjogiaktus elfogadásával⁴². Az EU a 2030-ig tartó időszakra szóló digitális iránytűről szóló közleménnyel⁴³ összhangban **nemzetközi digitális partnerségeket** alakított ki Latin-Amerikával, Japánnal, a Koreai Köztársasággal és Szingapúrral (lásd még az 5. szakaszt).

Az EU erős az ipari kutatás és fejlesztés, különösen az autóipar, az információs és kommunikációs technológia területén, valamint az egészségügyi ágazatban, és komoly hagyományokkal rendelkezik a kvantumkutatásban és a robotikában. Noha az EU erős a korszerű gyártás és a fejlett anyagok terén, **csökkenteni kell a stratégiai függőségeket** az olyan **kulcsfontosságú technológiai területeken és értékláncokban**, mint a mesterséges intelligencia, a nagy adathalmazok, a felhőalapú számítástechnika, a kiberbiztonság, a biztonságos kommunikáció, a robotika és a mikroelektronika. A digitális technológiák szabályozása, irányítása és szabványosítása kritikus tényezők a digitális lehetőségek maximalizálásában, és egyben csökkentik az e technológiákban rejlő kihívásokat vagy fenyegetéseket⁴⁴.

⁴⁰ Az ENSZ Környezetvédelmi Közgyűlésének 5. ülésén mérföldkőnek számító határozatot fogadtak el, amely kikövezte az utat a műanyagszennyezésről szóló, jogilag kötelező erejű globális megállapodás előtt.

⁴¹ [New European Bauhaus: beautiful, sustainable, together \(Új európai Bauhaus: szép, fenntartható, együtt\) \(europa.eu\)](https://european-council.europa.eu/media/en/press-areas/infographic/2021/11/11/112021111101_en.pdf).

⁴² A Tanács (EU) 2021/2085 rendelete (2021. november 19.) a közös vállalkozásoknak a Horizont Európa keretében történő létrehozásáról, valamint a 219/2007/EK, az 557/2014/EU, az 558/2014/EU, az 559/2014/EU, az 560/2014/EU, az 561/2014/EU és a 642/2014/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 427., 2021.11.30., 17. o.).

⁴³ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Digitális iránytű 2030-ig: a digitális évtized megvalósításának európai módja, COM(2021) 118 final.

⁴⁴ Cagnin, C., Muench, S., Scapolo, F., Störmer, E., Vesnic-Alujevic, L. Shaping and securing the EU's open strategic autonomy by 2040 and beyond (Az EU nyitott stratégiai autonómiájának kialakítása és biztosítása 2040-ig és azon túl), az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxembourg, 2021.

Az EU támogatja a fejlődő és feltörekvő országokat, különös tekintettel Afrikára, előmozdítva a digitális konnektivitást az „Európa együtt” kezdeményezések⁴⁵ keretében finanszírozott **digitális gazdasági csomagok** révén. E csomagok célja a digitális fejlődés emberközpontú modelljének előmozdítása. Az EU emellett fokozta a **széles sávú hálózatok kiépítésével és összekapcsolásával kapcsolatos projektek** támogatását, és Global Gateway stratégiával összhangban regionális adatközpontokat hozott létre a világűrbe telepített szolgáltatások nyújtása céljából **Afrikában, Latin-Amerikában, a Karib-térségben és Ázsiában**⁴⁶. A Digital for Development (D4D) fejlesztési célú digitalizációs központ⁴⁷ regionális részlegeinek létrehozása terén is előrelépés történt, különösen Afrikában, Latin-Amerikában és a Karib-térségben, valamint az ázsiai és a csendes-óceáni régiókban. A latin-amerikai és karibi államokkal létrejött digitális szövetség 2023-as elindításával az EU megerősítette a biregionális digitális partnerséget a régióban a digitális szakadék kezelése és az inkluzív digitális átalakulás megvalósítása érdekében.

A hasonlóan gondolkodó országokkal kialakított partnerségek és koalíciók révén az EU etikus, biztonságos és inkluzív nemzetközi technológiai normákat alakíthat ki⁴⁸. **Az EU globális trendeket követett** az adatvédelemről (általános adatvédelmi rendelet, az adatkezelésről szóló rendelet), a platformgazdaságról (a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály, a digitális piacokról szóló jogszabály), az emberközpontú megbízható mesterséges intelligenciáról (a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály), valamint az online jogokról és szabadságokról (a tömegtájékoztatás szabadságáról szóló jogszabály, az internet jövőjéről szóló nyilatkozat, a digitális jogokról és elvekről szóló európai nyilatkozat) folytatott **nemzetközi megbeszélések** során. Multilaterális testületekben⁴⁹ tárgyalásokat folytatott a digitális gazdaság globális működésének javítása és az uniós értékek világszintű érvényesítése érdekében. Előmozdítja a nemzetközi jog, valamint a nem kötelező erejű normák, szabályok és a felelős állami magatartás elveinek tiszteletben tartásán alapuló globális, nyitott, stabil és biztonságos kibertér kialakítását.

4.3. A globális egészségügygel kapcsolatos együttműködés erősítése

A Bizottság az egészségügyi biztonságra és felkészültségre vonatkozó közép- és hosszú távú menetrendhez hozzájárulva és az egészségügyi rendszert megerősítő elfogadta az **EU globális egészségügyi stratégiáját** és az **egészségügyi felkészültségről szóló első jelentést**.

A Bizottság a tárgyalások koordinációját elősegítő testületen keresztül előmozdította az uniós finanszírozású európai platformkísérletek nemzetközi koordinációját. Folytatta az együttműködést a **Covid19 elleni küzdelmet szolgáló eszközökhöz való méltányos globális hozzáférés akcelátorral** (ACT-A), finanszírozta a Covid19-cel és más fertőző

⁴⁵ Az „Európa együtt” kezdeményezés az EU, a tagállamok, a pénzügyi intézmények és a magánszektor erőforrásait ötvözi.

⁴⁶ Egyértelmű példa erre a BELLA (Building the Europe Links with Latin America – Európa-kapcsolatok kiépítése Latin-Amerikával) vagy a Kopernikusz-központok kiterjesztése Latin-Amerika országaiban és a Fülöp-szigeteken.

⁴⁷ <https://d4dhub.eu/>

⁴⁸ A Tanács következtetései az uniós digitális diplomáciáról, 11406/22. sz. dokumentum.

⁴⁹ Például G7-ek, G20-ak, OECD, Nemzetközi Távközlési Egyesület, Nemzetközi Szabványügyi Szervezet, Nemzetközi Elektrotechnikai Bizottság, Villamos- és Elektronikai Mérnökök Intézete.

betegségekkel kapcsolatos kutatást, és támogatta a **járványügyi felkészüléssel kapcsolatos újításokkal foglalkozó koalíciót** (CEPI).

Az EU a Horizont Európa keretében közös vállalkozásként létrehozta az **európai és fejlődő országok klinikai vizsgálatok területén létrejött partnerségének** (EDCTP) harmadik programját, amelynek célja a fertőző betegségek és a népegészségügyi szükséghelyzetek kezelése a szubszaharai Afrikában.

Az **EU globális egészségügyi stratégiája**⁵⁰ a K+I-t, valamint a digitalizációt és a szakképzett munkaerőt határozza meg a jobb egészség kulcsfontosságú tényezőiként. Ezt a stratégiát az egészségügyi felkészültségről szóló első jelentés⁵¹ kísérte, amely kiemeli a Covid19-világjárvány kezdete óta a **felkészültség és a reagálás** terén elért előrehaladást, a nemzetközi K+I együttműködés javulását, különösen az egészségügyi ellenintézkedések terén.

A Bizottság európai partnerségek és nemzetközi szövetségek révén⁵² folytatta együttműködését a **Covid19 elleni küzdelmet szolgáló eszközökhöz való méltányos globális hozzáférés akcelerátorral (ACT-A)**⁵³ és a hasonlóan gondolkodó nemzetközi egészségügyi K+I-finanszírozó szervezetekkel Európán belül és kívül egyaránt. A Bizottság fokozta a nemzetközi partnerekkel⁵⁴ kialakítandó új európai partnerségek előkészületeit, és továbbra is támogatta a regionális szintű nemzetközi kötelezettségvállalásokat, például az EU és az afrikai országok közötti EU–Afrika PerMed kezdeményezést⁵⁵.

A „Globális Egészségügyi EDCTP3” az **európai és fejlődő országok klinikai vizsgálatok területén létrejött partnerségének** harmadik programja, amelyet a Horizont Európa keretében közös vállalkozásként hoztak létre⁵⁶. A 15 európai és 25 afrikai országot magában foglaló, növekvő tagsággal rendelkező közös vállalkozás célja, hogy a szubszaharai Afrikában felgyorsítsa a szegénységgel összefüggő és elhanyagolt fertőző betegségek – köztük az új (vagy újra megjelent) betegségek – azonosítására, kezelésére és megelőzésére szolgáló új vagy továbbfejlesztett egészségügyi technológiai termékek klinikai fejlesztését. A Globális Egészségügyi EDCTP3 valamennyi támogatása megköveteli a kedvezményezettektől annak biztosítását, hogy a klinikai vizsgálatoknak köszönhetően kifejlesztett termékek vagy szolgáltatások tisztességes és észszerű feltételek mellett hozzáférhetőek, megfizethetőek és hozzáférhetőek legyenek a nyilvánosság számára.

4.4. Az innováció ösztönzése

⁵⁰https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/ip_22_7153

⁵¹https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/ip_22_7154

⁵² Különösen: a nemzetközi egészségügyi kutatási szervezetek vezetőinek informális hálózata; a fertőző betegségekre való felkészülés terén folytatott globális kutatási együttműködés; a krónikus betegségekkel foglalkozó globális szövetség, a ritka betegségek kutatásával foglalkozó nemzetközi konzorcium és a személyre szabott orvoslással foglalkozó nemzetközi konzorcium. A Bizottság a nyílt forrásokon alapuló járványügyi felderítésre (EIOS) vonatkozó kezdeményezést is támogatta.

⁵³ <https://www.who.int/publications/m/item/act-accelerator-outcomes-report--2020-22>

⁵⁴ Ez a következőket foglalja magában: az antimikrobiális rezisztenciára vonatkozó közös programozási kezdeményezés és az antimikrobiális rezisztenciával kapcsolatos új jövőbeli európai partnerség; a neurodegeneratív betegségekre vonatkozó közös programozási kezdeményezés, a ritka betegségekre vonatkozó európai közös program és a ritka betegségekkel foglalkozó új jövőbeli európai partnerség.

⁵⁵ Az **EU–Afrika PerMed projekt** célja, hogy kapcsolatokat építsen ki Európa és Afrika között a személyre szabott orvoslás terén.

⁵⁶ <https://www.globalhealth-edctp3.eu/>

A globális megközelítésről szóló közlemény elismeri az innováció terén folytatott nemzetközi együttműködés fontosságát, és előmozdítja a kölcsönösen előnyös nemzetközi innovációs partnerségeket azokkal az országokkal és régiókkal, amelyek kölcsönös nyitottságot kínálnak a vállalkozói lét és a beruházások iránt, például az Egyesült Államokban (Szilícium-völgy) és Afrikában (AU–EU innovációs menetrend) érdekelt felekkel.

Az **új európai innovációs menetrend**⁵⁷ nemzetközi dimenziója hozzájárul a tehetségek világszerte történő előmozdításához, vonzásához és megtartásához, valamint a kulcsfontosságú nemzetközi partnereknek a megfelelő kezdeményezések végrehajtásába való bevonásához. Ehhez jobb keretet kell biztosítani a külföldi vállalkozók megnyeréséhez, ideértve a saját tőke kedvezőbb kezelését, az egyszerűsített jegyzési eljárásokat, az intézményi befektetők által kínálandó több tőkét, valamint a kockázatitőke-befektetések lehetőségeinek bővítését nők számára.

Az EU globális innovációs hatókörét tovább erősítik az Európai Innovációs és Technológiai Intézet (EIT) tevékenységei. Az intézet a közelmúltban aktualizálta stratégiai keretét⁵⁸ azzal a céllal, hogy összhangba hozza a globális megközelítésről szóló közleménnyel. Az Európai Innovációs Tanács (EIC) egyúttal támogatja tengerentúli kereskedelmi vásárokkal kapcsolatos programját, amely segíti az EIC kedvezményezettjeit abban, hogy népszerűsítsék kereskedelmi stratégiájukat a külföldi piacokon, és kihasználják az üzleti lehetőségeket a legnépszerűbb nemzetközi kereskedelmi vásárokon.

5. A KIEMELT ORSZÁGOKKAL ÉS RÉGIÓKKAL FOLYTATOTT EGYÜTTMŰKÖDÉS MODULÁLÁSA

A Horizont Európa témáinak több mint 20 %-a kifejezetten **a nemzetközi együttműködésre irányult**, és **szinergiákat mozdított elő más uniós programokkal**, különösen a Szomszédosági, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszközzel (NDICI).

Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborújának következményei miatt a Bizottság az **Ukrajnának szóló célzott támogatási intézkedésekre** összpontosított, és elősegítette a Horizont Európa keretprogramban és az Euratomban való részvételét, többek között a Horizont Európa kijeve irodájának létrehozásával. Az EU és Ukrajna közötti tudományos és technológiai együttműködési megállapodást 2022-ben megújították, és 2019. november 8-án ötéves időtartamra lépett hatályba.

Most először minden **nyugat-balkáni** partner társult a Horizont Európa programhoz. A kapcsolatok középpontjában az innovációval, a kutatással, a kultúrával, az oktatással, az ifjúsággal és a sporttal kapcsolatos nyugat-balkáni menetrend végrehajtása áll⁵⁹.

Az EU és **Kína között a tudomány, a technológia és az innováció terén folytatott együttműködés közös ütemtervéről** folytatott jelenlegi megbeszélések alapján az EU és Kína két kiemelt kutatási kezdeményezés keretében fog együttműködni a kölcsönös

⁵⁷ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Új európai innovációs menetrend, COM(2022) 332 final.

⁵⁸ [20190605-gb57-17-strategic framework for eit community global outreach activities.pdf \(europa.eu\)](#).

⁵⁹ [Az EU és a Nyugat-Balkán közös stratégiát indít az innováció, a kutatás, az oktatás, a kultúra, az ifjúság és a sport terén folytatott együttműködés megerősítésére \(europa.eu\)](#).

érdeklődésre számot tartó területeken, ugyanakkor korlátozott megközelítést alkalmaznak az innovációval kapcsolatos fellépések tekintetében.

Az EU az Afrikai Unióval (AU) közösen kidolgozta az **AU és az EU közös innovációs menetrendjének** tervezetét, és jóváhagyta az **Unió a Mediterrán Térségért** miniszteri nyilatkozatot. A Horizont Európa keretében célzott „Afrika-kezdemenyezést” és „mediterrán kezdeményezést” indított, amelyek mindegyike mintegy 300 millió EUR teljes uniós beruházással valósult meg.

Az EU fokozta kétoldalú kapcsolatait az **Egyesült Államokkal** az EU–USA Kereskedelmi és Technológiai Tanácson keresztül, **Kanadával, Új-Zélanddal** és a **Koreai Köztársasággal** a Horizont Európa programhoz való társulásról szóló tárgyalások révén, **Japánnal** többek között a G7-ek 2023-as japán elnökségével összefüggésben, valamint **Indiával** az EU–India Kereskedelmi és Technológiai Tanács elindításával.

A Bizottság folytatta az **EU-CELAC⁶⁰ 2021–2023-as időszakra vonatkozó tudományos, technológiai és innovációs stratégiai ütemtervének** végrehajtását, és 2023 második felében megbeszélést fog folytatni a jövőbeli együttműködésről. Az EU emellett jóváhagyta a **Délkelet-ázsiai Nemzetek Szövetsége (ASEAN)** és az **EU stratégiai partnerségének** végrehajtását célzó, a 2023–2027-es időszakra szóló cselekvési tervet, és elkötelezte magát az **indiai-csendes-óceáni térségen** belüli együttműködés előmozdítása mellett, többek között Ausztráliával, a Koreai Köztársasággal, Új-Zélanddal és Szingapúrral.

5.1. Az iparosodott harmadik országokkal és a feltörekvő gazdaságokkal való együttműködés megerősítése

Az **Egyesült Államokkal** folytatott együttműködés jelentősen megerősödött a globális megközelítésről szóló közleményben és a globális változásra irányuló új EU–USA programról szóló közös közleményben meghatározott törekvésekkel összhangban⁶¹. A 2021. júniusi EU–USA csúcstalálkozó hivatalosan elindította az EU–USA Kereskedelmi és Technológiai Tanácsot, amely új és aktív munkafolyamatokat eredményezett a szabványok meghatározása, a kvantumfizika és a mesterséges intelligencia, valamint az éghajlattal és a tiszta technológiával kapcsolatos kutatás terén. Az EU–USA Kereskedelmi és Technológiai Tanács éghajlattal és tiszta technológiával foglalkozó munkacsoportja aktív tevékenység folytat az elektromobilitás és az intelligens hálózatokkal való interoperabilitás terén, amelynek keretében ajánlásokat dolgoztak ki az elektromobilitás nyilvános töltőinfrastruktúrájára vonatkozóan.

Az „EU és Kína – stratégiai kilátások” című közös közlemény⁶² sokrétű megközelítésével összhangban a Bizottság tovább fokozta a **Kínával** folytatott **K+I együttműködés** újrakalibrálására irányuló erőfeszítéseit. Jelenleg megbeszélések folynak az EU és Kína közötti tudományos, technológiai és innovációs együttműködés jövőjének közös

⁶⁰ A CELAC a Latin-amerikai és Karibi Államok Közössége.

⁶¹ Közös közlemény az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak és a Tanácsnak – A globális változásra irányuló új EU–USA program, JOIN(2020) 22 final.

⁶² Közös közlemény az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak és a Tanácsnak – Az EU és Kína: stratégiai kilátások, JOIN(2019) 5 final.

ütemtervéről, beleértve a keretfeltételeket is. Az EU és Kína közötti K+I együttműködés hatóköre azt a tényt tükrözi, hogy a rendszerszintű rivalizálás felerősödött, és hogy az ütemtervről folytatott megbeszélések a kutatással kapcsolatos keretfeltételek tekintetében pozitív eredményeket mutatnak⁶³, de az innovációval kapcsolatos keretfeltételeket illetően nem történt előrelépés⁶⁴. Következésképpen a **2023–2024-es Horizont Európa munkaprogramban** az EU és Kína közötti K+I együttműködés két kiemelt kutatási kezdeményezésen keresztül folytatódik: az egyik az élelmiszerekre, a mezőgazdaságra és a biotechnológiára, a másik pedig az éghajlatváltozásra és a biológiai sokféleségre vonatkozik. Tekintettel azonban a Horizont Európa keretében létrehozott szellemi tulajdon használatával kapcsolatos jelentős aggályokra, a Horizont Európáról szóló rendelet 22. cikkének (6) bekezdése alkalmazásra került annak érdekében, hogy megakadályozzuk a kínai szervezetek innovációs tevékenységeiben való részvételét⁶⁵.

Kanadával, Ausztráliával és Új-Zélanddal folytatódott az együttműködés a kölcsönös prioritást élvező területeken, például az egészségügy, valamint a zöld és digitális átállás terén. Az indiai-csendes-óceáni térséggel való együttműködésre vonatkozó uniós stratégiával összhangban a Bizottság nemzetközi digitális partnerségeket kötött⁶⁶ **Japánnal, a Koreai Köztársasággal és Szingapúrral**. Az **Indiával** folytatott együttműködés lendületet vett az EU–India Kereskedelmi és Technológiai Tanács⁶⁷ elindításával, amely a digitális, zöld és tisztaenergia-technológiákra, valamint a kereskedelemre és a reziliens értékláncokra fog összpontosítani. India arról is megállapodott, hogy a Horizont Európa 2023–2024-es munkaprogramjában meghatározott témákra vonatkozóan társfinanszírozási mechanizmust hoz létre.

Az **EU és Brazília** közötti K+I együttműködés keretében öt évre megújították a kétoldalú tudományos és technológiai megállapodást, és három brazil kutatásfinanszírozó ügynökséggel igazgatási megállapodást írtak alá annak érdekében, hogy társfinanszírozási mechanizmust hozzanak létre a Horizont Európa programban részt vevő brazil jogalanyok számára. Az **EU és Mexikó** közötti kétoldalú együttműködés lehetővé tette a „Puerta Horizonte Europa-Mexico” program elindítását, amely támogatást és társfinanszírozást biztosít a Horizont Európa programban való mexikói részvételhez, míg 2023-ban várhatóan igazgatási megállapodást írnak alá **Argentínával** a Kopernikusz programról. Az **EU és Chile** közötti tudományos és technológiai együttműködésről szóló kétoldalú megállapodást 2027-ig hallgatólagosan megújították.

5.2. Az együttműködés integrálása az EU szomszédságán belül

⁶³ Ezek közé tartozik a nyílt tudomány, a kutatási etika és integritás, a kutatók mobilitása, valamint a nemek közötti egyenlőség a K+I területén.

⁶⁴ Ezek közé tartoznak a szellemi tulajdon-jogok, a jogalkotást megelőző kutatás, a megfelelőségértékelés és szabványosítás, a közbeszerzésekhez való hozzáférés, valamint a tisztességes és átlátható szabályozási keretek.

⁶⁵ Az innovációs tevékenységek magas szintű technológiai fejlettségű és a piachoz közelebb álló tevékenységek.

⁶⁶ Az egyes partnerségek hatókörébe tartozó fő témák: a felvezető-ellátási lánc rezilienciája; 5G/6G; kiberbiztonság; a platformokról, az adatokról és a mesterséges intelligenciáról szóló rendelet; digitális kereskedelem; digitális személyazonosság és digitális aláírások; a digitális készségek hiányának megszüntetése és a digitális társadalmi befogadás.

⁶⁷ [EU–India: új Kereskedelmi és Technológiai Tanács \(europa.eu\)](https://europa.eu/eu-foreign-affairs/en/eu-india-trade-technology-council).

Az innovációra, a kutatásra, a kultúrára, az oktatásra, az ifjúságra és a sportra vonatkozó **nyugat-balkáni** menetrend végrehajtása megfelelő ütemben haladt. A menetrend célja a tudományos kiválóság előmozdítása és a régió oktatási rendszereinek reformja, lehetőségeket teremtve a fiatalok számára és segítve a képzett munkaerő elvándorlásának megelőzését. Most először minden nyugat-balkáni partner társult a Horizont Európa programhoz.

Az Unió a Mediterrán Térségért első K+I miniszteri konferenciáján három, az egészségügyre, az éghajlatváltozásra és a megújuló energiára vonatkozó K+I ütemtervet hagytak jóvá⁶⁸. A 2023–2024-es Horizont Európa munkaprogram elindított egy „mediterrán kezdeményezést”, amely az éghajlatváltozásra és a megújuló energiára irányul, és ösztönzi a **dél-mediterrán országokban** letelepedett szervezetek részvételét. A K+I együttműködés a Horizont Európa „Óceánok és vizek helyreállítására irányuló küldetés 2030-ig” küldetésének földközi-tengeri világítótornyán, a BlueMed kezdeményezésen, a fenntartható kék gazdaság partnerségen és a földközi-tengeri térségben folytatott kutatási és innovációs partnerségen (PRIMA) keresztül folytatódik⁶⁹.

Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborújának fényében a **keleti partnerség regionális K+I együttműködése** minden eddiginél fontosabbnak bizonyult a K+I értékeinek és elveinek a régióban történő előmozdítása szempontjából. A keleti partnerség K+I dimenziójának célja, hogy Grúzia, Moldova és Ukrajna európai perspektívájára tekintettel e partnerországok innovációs kapacitását növelje azáltal, hogy hatékonyabban integrálja őket az uniós kutatási és innovációs rendszerekbe.

Folytatódik a K+I együttműködés **Svájccal** és az **Egyesült Királysággal**; ez utóbbi esetben az együttműködési lehetőségek tovább bővülnének a Horizont Európa társulási folyamatának lezárását követően.

5.3. Az Afrikával, Latin-Amerikával és a Karib-térséggel, valamint Délkelet-Ázsiával fennálló uniós partnerségek elmélyítése

A Bizottság az Afrikai Unió (AU) Bizottságával és a tagállamokkal karöltve a **közös AU–EU innovációs menetrend** tervezetének kidolgozásával eleget tett azon kötelezettségvállalásának, hogy fokozza az Afrikával folytatott K+I együttműködés támogatását. Ezt a menetrendet az állam-, illetve kormányfők 2022 februárjában tartott 6. EU–AU csúcstalálkozójának zárónyilatkozatában elismerték, az érdekelt felekkel folytatott párbeszéd keretében 2022 novemberében megvitatták, és a vezető tisztviselők 2023. május 4-i találkozóján jóváhagyták. A 2021–2022-es Horizont Európa munkaprogram sikeres „Afrika-kezdeményezését” követően a Bizottság a 2023–2024-es Horizont Európa munkaprogram keretében új, „II. Afrika-kezdeményezést” fogadott el⁷⁰. Ezen túlmenően a Bizottság elindította az Afrika-tudásplatformot⁷¹, amely az Afrika társadalmi, gazdasági és

⁶⁸ [UfM-Ministerial-Declaration-RI-EN-270622.pdf \(ufmsecretariat.org\)](https://ufmsecretariat.org/ufm-ministerial-declaration-ri-en-270622.pdf).

⁶⁹ Lásd: <http://www.blumed-initiative.eu/>, <https://bluepartnership.eu/>, és [PRIMA: A földközi-tengeri térségben folytatott kutatási és innovációs partnerség \(prima-med.org\)](https://prima-med.org/).

⁷⁰ A Bizottság például folytatta a megújuló energiával kapcsolatos hosszú távú közös EU–Afrikai Unió kutatási és innovációs partnerség fejlesztését, és kiterjesztette annak hatályát a megújuló hidrogénre.

⁷¹ [Afrikai Platform \(europa.eu\)](https://europa.eu/afrika-platform).

környezeti fejlődésével kapcsolatos adatokhoz és információkhoz biztosít átjárót, hogy támogassa a politikai döntéshozatalhoz szükséges integrált elemzést.

A **Global Gateway Afrika–Európa beruházási csomag**, amelyet a fent említett 6. EU–AU csúcstalálkozón jelentettek be, támogatja az AU–EU innovációs menetrendet, a szubszaharai Afrika zöld átállásával foglalkozó regionális kiválósági központokat, a Föld-megfigyelést és az űrtechnológiákat, valamint az oktatásba és a digitális konnektivitásba történő beruházásokat⁷². A Szomszédsági, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszköz (NDICI)⁷³ prioritásaival összhangban olyan kiemelt kezdeményezéseket dolgoznak ki, mint az adatokra vonatkozó EU–AU kiemelt kezdeményezés, az afrikai–európai digitális innovációs híd, az Afrika partjait összekötő EurAfrica Gateway, valamint a nyugat-, kelet- és dél-afrikai regionális digitális infrastruktúrák javítását célzó üvegszálak kábelek jövőbeli hálózata. További példák: a gyógyszerek, oltóanyagok és egészségügyi technológiák gyártására és az azokhoz való hozzáférésre vonatkozó „Európa együtt” kezdeményezések; a szexuális és reprodukív egészségre és jogokra vonatkozó kezdeményezések a szubszaharai Afrikában; az egészségbiztonságra / az egységes egészségügyi ellátásra vonatkozó kezdeményezések; digitális egészségügyi és közegészségügyi intézetek.

A **Latin-amerikai és Karibi Államok Közössége (CELAC)** esetében a hangsúly az EU-CELAC tudományos, technológiai és innovációs stratégiai ütemtervének a 2021–2023-as időszakra történő végrehajtására helyeződött⁷⁴. Az állam- és kormányfők első EU-CELAC csúcstalálkozójára 8 év után, 2023. július 17–18-án kerül sor, majd 2023 második felében a vezető tisztviselők üléseznek az EU-CELAC K+I-ről szóló közös kezdeményezés keretében, amely megnyitja az utat a kutatásról és innovációról szóló miniszteri találkozó előtt.

A 2022. december 14-i **EU–ASEAN együttműködési csúcstalálkozón** a vezetők együttes nyilatkozata⁷⁵ az oktatás, a tudomány, a technológia és az innováció terén folytatott együttműködés elmélyítésére szólított fel. Egyszersmind jóváhagyta az ASEAN–EU stratégiai partnerségek végrehajtására irányuló, a 2023–2027-es időszakra szóló cselekvési tervet⁷⁶, amely a zöld technológiákat, valamint az űr és tengeri területeket nevezi meg a K+I együttműködés prioritásaiként. Az EU bejelentette, hogy az „Európa együtt” megközelítés révén a Global Gateway keretében 10 milliárd EUR összegű beruházási csomagot indít az ASEAN-régióban, hozzájárulva az indiai-csendes-óceáni térségre vonatkozó uniós célkitűzésekhez.

5.4. Oroszország Ukrajna ellen indított agressziós háborújának következményei

Oroszország Ukrajna ellen indított agressziós háborúja sérti a nemzetközi jogot, aláásva mind az európai, mind a globális biztonságot és stabilitást. Az **EU úgy döntött, hogy nem folytat**

⁷² A digitális konnektivitás középpontjában Európa és Afrika tenger alatti kábelek révén történő összekapcsolása, Afrika régióinak optikai szálak gerinchálózatokkal történő összekapcsolása, a ki nem szolgált régiókban a műholdas kommunikáció biztosítása, valamint a régió digitális innovációs ökoszisztémáinak támogatása áll.

⁷³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/947 rendelete (2021. június 9.) a Szomszédsági, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszköz (Globális Európa) létrehozásáról.

⁷⁴ [EU-CELAC – 2021–2023-as stratégiai ütemterv.](#)

⁷⁵ [eu-asean-leaders-statement.pdf \(europa.eu\).](#)

⁷⁶ [Plan of Action to Implement the ASEAN-EU Strategic Partnership \(2023-2027\).pdf \(europa.eu\).](#)

további kutatási és innovációs együttműködést orosz szervezetekkel. Az orosz állami szervezetek folyamatban lévő vagy jövőbeli projekteken való részvételét megszüntették⁷⁷. A szankciók és intézkedések minden, Oroszországban, Belaruszban vagy Ukrajna nem kormányzati ellenőrzés alatt álló területén letelepedett jogalanyt kizárnak a programban való bármilyen részvételből. Mindazonáltal az Oroszországban, Belaruszban vagy Ukrajna nem kormányzati ellenőrzés alatt álló területein letelepedett természetes személyek továbbra is részt vehetnek a Marie Skłodowska-Curie-cselekvésekben, amelyek lehetővé teszik az **emberek közötti kapcsolatok** fenntartását az orosz és belarusz tudományos közösséggel. Ezzel összefüggésben a G7-ek tudományos minisztereinek 2022. júniusi közleményével összhangban elismerjük azon orosz és belarusz tudósok helyzetét, akik a háború vagy a rezsim ellenzése miatt nehézségekkel küzdenek⁷⁸.

A Bizottság arra összpontosított, hogy **céltzott támogatási intézkedéseket biztosítson Ukrajna számára**⁷⁹, és elősegítette Ukrajna részvételét a Horizont Európa és az Euratom pályázati felhívásaiban. Az MSCA4Ukraine nevű céltzott ösztöndíjprogram támogatja a lakóhelyüket elhagyni kényszerült ukrán kutatókat és lehetővé teszi számukra, hogy folytassák kutatási tevékenységüket az EU-ban. Az EU és Ukrajna közötti tudományos és technológiai együttműködési megállapodást 2022-ben, 2019. november 8-i visszamenőleges hatállyal öt évre megújították. A változó politikai környezettel és a megbeszélésekkel összhangban a Bizottság folytatja a koordinációt a tagállamokkal, és támogatja a K+I szerepét az Ukrajna helyreállításához és újjáépítéséhez kapcsolódó politikai és operatív keretekben, összhangban a G7-ek tudományért és technológiáért felelős minisztereinek 2023. májusi közleményével⁸⁰.

6. KÖVETKEZTETÉSEK

A K+I-re vonatkozó globális megközelítés végrehajtásáról szóló első kétéves jelentésből az derül ki, hogy az EU jelentős előrehaladást ért el a globális megközelítésről szóló közleményben meghatározott intézkedések végrehajtása és Európa globális pozíciójának megerősítése terén. Az EU megőrizte a nyitottságot a nemzetközi K+I együttműködés terén, és előmozdította az értékekről és elvekről folytatott többoldalú párbeszédet. Sikeresen végrehajtotta a nem uniós országok Horizont Európa keretprogramhoz való társulására vonatkozó új rendelkezéseket. Az EU közös kötelezettségvállalásokat dolgozott ki a nemzetközi partnerekkel, elősegítve a globális kormányzás alakítását. Határozottan megvédte stratégiai eszközeit, érdekeit, autonómiáját és biztonságát, egyszersmind fokozta az EU nyitott stratégiai autonómiáját. Az EU felhasználta vezető szerepét a többoldalú K+I

⁷⁷ 117 orosz (állami vagy állami vonatkozású) szervezet részvétele szűnt meg, főként az ötödik szankciócsomag alapján, lásd az ukrajnai helyzetet destabilizáló orosz intézkedések miatt hozott korlátozó intézkedésekről szóló, 2014. július 31-i 833/2014/EU tanácsi rendelet 51. cikkét (HL L 229., 2014.7.31., 1. o.). Ez a cikk kivételeket is előíranyoz, például az űrutatás és a nukleáris együttműködés területén. 2022-ben 37 belarusz részvétel szűnt meg a Horizont Európa programban [a Belaruszra vonatkozó korlátozó intézkedésekről szóló 765/2006/EK rendelet módosításáról szóló, 2021. november 15-i \(EU\) 2021/1986 tanácsi rendelet](#) alapján.

⁷⁸ [Microsoft Word – A G7-ek tudományos minisztereinek nyilatkozata: 2022. 06. 13. \(bundesregierung.de\)](#).

⁷⁹ Az [ERA4Ukraine](#) az összes meglévő európai és nemzeti szintű fellépésről áttekintést nyújt, beleértve az [MSCA4Ukraine-t, az Európai Kutatási Tanács \(EKT\) állásajánlatait és a JRC-EUI \(Európai Egyetemi Intézet\) ösztöndíjprogramját](#).

⁸⁰ https://www8.cao.go.jp/cstp/kokusaiteki/g7_2023/230513_g7_communique.pdf

együtműködés ösztönzésében arra, hogy támogassa a tudományosan megalapozott megoldásokat a méltányos zöld és digitális átállás, valamint az egészségbiztonság, a válsághelyzetekre való felkészültség és reagálás előmozdítására, miközben nemzetközi partnerségeket alakított ki a kulcsfontosságú technológiai területek és értékláncok stratégiai függőségeinek csökkentése céljából. Nemzetközi innovációs partnerségeket alakított ki olyan országokkal és régiókkal, amelyek kölcsönös nyitottságot kínálnak a vállalkozás és a beruházások terén.

Az Oroszország Ukrajna ellen indított agressziós háborúja által súlyosbított, összetett és dinamikus változó geopolitikai környezetben a K+I-re vonatkozó globális megközelítés hatékonynak és relevánsnak bizonyult, és továbbra is a nemzetközi K+I együtműködés megfelelő stratégiai keretét jelenti. A tudomány és a technológia egyre fontosabb szerepet játszik a külpolitikában. Több szinergiára kell törekedni az Unió külső tevékenységével, különösen a Global Gateway programmal. Emellett fontolóra kell venni annak további mérlegelését, hogyan lehetne előmozdítani a tudományos diplomáciát Európában. Végezetül a Bizottság továbbra is nyomon fogja követni a globális megközelítésről szóló közlemény végrehajtását, és a 2025-ben esedékes második kétéves jelentésben beszámol a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek.